

Pravo države članice - Engleska i Wales

Izvorna jezična inačica ove stranice [en](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Ova stranica sadržava informacije o pravu i pravnim bazama podataka u pogledu pravnog sustava u Ujedinjenoj Kraljevini s posebnim naglaskom na sustave nadležnosti Engleske i Walesa.

Izvori prava

Glavni izvori prava u sustavima nadležnosti Engleske i Walesa u okviru Ujedinjene Kraljevine su:

- primarno zakonodavstvo u obliku **zakona parlamenta Ujedinjene Kraljevine, zakona narodne skupštine za Wales i mjera narodne skupštine za Wales,**
- **pravo Europske unije,**
- sekundarno (podzakonsko) zakonodavstvo u obliku **zakonskih instrumenata** koje donose monarh, vlada Ujedinjene Kraljevine, velška skupštinska vlada ili drugo tijelo. Neko drugo podzakonsko zakonodavstvo može se donositi u obliku **upravnih propisa,**
- **običajno pravo** kako se razvilo kroz sudske odluke.

Vrste pravnih instrumenata – opis

Primarno zakonodavstvo, ili zakone parlamenta, donosi parlament UK-a u Londonu, a ono se može primjenjivati na čitavu Ujedinjenu Kraljevinu ili bilo koji njezin dio. Narodna skupština za Wales može donositi zakone za 20 područja za koja joj je prenesena nadležnost te koja su navedena u Dodatku 7. (*Schedule 7*) **Zakonu o Vladi Walesa iz 2006.** Na temelju svojih ovlasti, monarh može donositi ostalo primarno zakonodavstvo u različitim oblicima poput propisa u Vijeću (*Orders in Council*), proglašenja (*Pr oclamations*), kraljevskih naloga (*Royal Warrants*), kraljevskih direktiva (*Royal Instructions*), uredaba (*Regulations*) i patentnih pisama (*Letters Patent*).

Sekundarno zakonodavstvo donosi se na temelju ovlasti koje je dodijelilo Njezino veličanstvo u Vijeću ili ministar, na temelju zakona Njezinog veličanstva u Vijeću ili ministra, ministarstva, velških ministara ili nekog drugog tijela ili osobe. To zakonodavstvo naziva se i delegiranim ili sekundarnim zakonodavstvom, a zakon kojime se dodjeljuju ovlasti naziva se ovlašćujućim, delegirajućim ili „osnovnim” zakonom. Sekundarno zakonodavstvo može imati razne nazive, kao što su propisi u Vijeću (*Orders in Council*), uredbe ili pravila (*Regulations or Rules*), a sve zajedno može ih se zvati „zakonskim instrumentima” ili „zakonskim pravilima”.

U srpnju 1999. određene zakonodavne ovlasti prenesene su s parlamenta UK-a na narodnu skupštinu za Wales u Cardiffu. Skupštini je dodijeljena ovlast za donošenje zakonskih instrumenata koji se odnose na Wales, no primarno zakonodavstvo u pogledu velških poslova i dalje je donosio parlament UK-a. **Zakonom o vladi Walesa iz 2006.** skupštini su dodijeljene ovlasti za usvajanje mjera (primarnog zakonodavstva) u odnosu na velške poslove za koje je parlament UK-a odobrio propise o zakonodavnoj nadležnosti kojima su pokrivena područja utvrđena zakonom. Međutim, mjere se podnose na odobrenje monarhu u Vijeću prije nego postanu zakonom. Skupština je odgovorna za pitanja koja uključuju gospodarski razvoj, obrazovanje, okoliš, zdravlje, stanovanje, turizam i promet, no nije odgovorna za građansko ili kazneno pravo. Velško zakonodavstvo koje donose skupština i velški ministri (velška skupštinska vlada) donosi se i na engleskom i na velškom jeziku.

Ovlast za sklapanje **međunarodnih ugovora** u ime UK-a pripada Kruni, odnosno monarhu na temelju kraljevske ovlasti, koja djeluje slijedeći savjete vlade UK-a. Parlament UK-a trenutno nema službenu ulogu u sklapanju ugovora, no ako se ugovorom traži promjena u zakonodavstvu UK-a ili dodjela javnih sredstava, parlament glasuje o tome na uobičajen način. Za provedbu svih ugovora EU-a potrebno je donošenje zakona u UK-u te su oni stoga podložni parlamentarnom nadzoru. Otkada je na snagu stupio zakon o ustavnoj reformi i upravljanju 2010., ugovor se ne može ratificirati ako nisu ispunjeni sljedeći uvjeti: (a) krunski ministar

iznio je u prvostupanjskom postupku parlamentu presliku ugovora, (b) ugovor je objavljen i (c) isteklo je razdoblje zasjedanja od 21 dana, a niti jedan od domova parlamenta nije donio odluku o neratificiranju ugovora.

Hijerarhija normi

Kada postoje sukobi među različitim izvorima zakona, glavno mjesto za rješavanje tih sukoba su sudovi. I sporovi koji se odnose na tumačenje zakonodavstva mogu se rješavati na sudovima. Međutim, s obzirom da u UK-u ne postoji „pisani ustav”, nije moguće osporiti zakon parlamenta na sudu tvrdnjom da je „neustavan”. Prema **pravnoj doktrini „parlamentarnog suvereniteta”**, parlament UK-a vrhovno je zakonodavno tijelo u smislu da može donositi i stavljati izvan snage sve zakone te da niti jedno drugo tijelo ne može stavljati izvan snage ili osporavati valjanost zakona parlamenta.

Međutim, doktrina parlamentarnog suvereniteta određena je članstvom UK-a u Europskoj uniji. Na temelju zakona o Europskim zajednicama iz 1972., pravo Europske unije dio je prava Engleske i Walesa (kao i Škotske i Sjeverne Irske). Nacionalno zakonodavstvo tumači se u skladu s pravom EU-a kada je to moguće.

Zakonom o ljudskim pravima iz 1998. kojim je Europska konvencija o ljudskim pravima uvrštena u pravo UK-a, sudovima je dodijeljena još jedna ovlast kojom se zakoni parlamenta mogu osporavati. Nacionalno zakonodavstvo tumači se u skladu s pravima Konvencije koliko god je to moguće.

Odluke sudova, posebno žalbenih sudova, imaju značajnu ulogu u razvoju prava. Osim što se njima utemeljeno tumači zakonodavstvo, one predstavljaju temelj običajnog prava koje proizlazi iz sudskih odluka u prethodnim predmetima (ili sudske prakse).

Što se tiče pitanja koje su odluke sudova obvezujuće za druge sudove, prema općem načelu sud obvezuju prethodne odluke koje je donio viši sud.

U pitanjima iz zakonodavstva Europske unije **Europski sud** najviše je tijelo. Pravni lordovi (*Law Lords*) u Gornjem domu predstavljali su Vrhovni sud Ujedinjene Kraljevine, no nadomjestio ih je novi Vrhovni sud koji je osnovan 1. listopada 2009. Postojeći pravni lordovi postali su prvim sucima Vrhovnog suda, a viši pravni lord postao je predsjednikom.

Institucionalni okvir

Institucije odgovorne za donošenje zakonskih pravila i postupak donošenja odluka

Primarno zakonodavstvo donosi **parlament UK-a** u Londonu. Prije nego što **prijedlog zakona** (naziva se i nacrtom zakona) može postati zakonom parlamenta, moraju ga odobriti oba doma parlamenta: Donji i Gornji dom. Sljedeće faze odvijaju se u oba doma:

- prvo čitanje (formalni uvod u nacrt zakona bez rasprave),
- drugo čitanje (opća rasprava),
- faza odbora (detaljno razmatranje, rasprava i izmjene) U Donjem domu ova faza odvija se uglavnom u Javnom odboru za nacrt zakona,
- faza izvještavanja (mogućnost daljnjih izmjena),
- treće čitanje (zadnja prilika za raspravu; izmjene su moguće u Donjem domu).

Nakon što nacrt zakona prođe kroz oba doma, vraća se u Gornji dom (gdje je pokrenut) kako bi se u tom domu razmotrile druge izmjene.

Oba doma moraju se usuglasiti oko završnog teksta. Dva doma mogu više puta razmjenjivati primjedbe na zakon dok se ne postigne sporazum oko svake riječi nacrta zakona. Nakon što je sporazum postignut, nacrt zakona dostavlja se monarhu na potvrdu.

I **narodna skupština Walesa** donosi primarno zakonodavstvo. Prije nego što nacrt zakona postane zakonom skupštine, skupština ga mora razmotriti i odobriti, a monarh ga mora potvrditi. Zakon skupštine je zakon koji se provodi diljem Walesa, gdje je primjenjiv.

Vladin nacrt zakona u skupštini se obično razmatra u 4 faze:

Faza 1: razmatranje općeg načela nacrta zakona ili mjere od strane odbora (jednog ili više njih) te sporazum o tim općim načelima od strane skupštine.

Faza 2: detaljno razmatranje općeg načela nacrta zakona ili mjere od strane odbora i svih izmjena koje predlažu članovi skupštine.

Faza 3: detaljno razmatranje općeg načela nacrta zakona ili mjere od strane skupštine i svih izmjena koje predlažu članovi skupštine. Predsjedajući službenik odlučuje o tome koje će izmjene skupština razmotriti.

Faza 4: Skupština izglasava konačan tekst nacrtu zakona ili mjere.

Nakon što nacrt zakona prođe sve faze u parlamentu UK-a i velškoj skupštini, šalje se monarhu na **kraljevsku potvrdu**, a potom postaje **zakonom**. Mjere narodne skupštine za Wales moraju se podnijeti na odobrenje Kraljici u Vijeću.

Primarno zakonodavstvo obično se može izmijeniti ili staviti izvan snage samo novim primarnim zakonodavstvom. Međutim, postoje iznimke na temelju kojih se određene izmjene i stavljanja izvan snage mogu donijeti zakonskim instrumentom. Time su obuhvaćeni slučajevi kada se provode obveze EU-a ili dio zakonodavne reforme kojom se smanjuje ili ukida regulatorno opterećenje. Međutim, da bi takva rješenja bila donesena, oba doma moraju ih odobriti potvrđnom parlamentarnom odlukom.

Primarno zakonodavstvo stupa na snagu u skladu s **uvodnim odredbama** koje su obuhvaćene zakonom ili mjerom. U zakonu ili mjeri može se navesti određeni datum njihova stupanja na snagu. To može biti odmah po kraljevskoj potvrdi, na utvrđen datum (obično najmanje dva mjeseca nakon kraljevske potvrde) ili na datum koji utvrđuje ministar ili ministarstvo donošenjem uvodnog rješenja (zakonski instrument). Za različite odredbe u sklopu jednog zakona mogu se odrediti različiti datumi.

Datum stupanja na snagu bilo kojeg djela sekundarnog zakonodavstva u pravilu će biti određen i u samom instrumentu. U iznimnim slučajevima, datum stupanja na snagu može se donijeti objavom priopćenja u službenom listu (*London Gazette*).

Pravne baze podataka

 [Legislation.gov.uk](http://legislation.gov.uk), kojim upravljaju Nacionalni arhivi, službeno je *web*-mjesto zakonodavstva UK-a.

Legislation.gov.uk omogućava pristup zakonodavstvu UK-a svih nadležnosti (Engleska, Škotska, Wales i Sjeverna Irska). Stranica sadržava čitavo opće zakonodavstvo od 1988. do današnjeg dana, prvobitne i izmijenjene verzije većeg dijela primarnog zakonodavstva donesenog prije 1988. te širok raspon sekundarnog zakonodavstva od 1948. nadalje ako je to zakonodavstvo još na snazi.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 05/06/2017